

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ DOZOR

Mgr. Aleš Peřina, Ph. D.

Kontrolní řád (zákon č. 255/2012 Sb.)

- Obecná pravidla státní kontroly pro zjištění skutečného stavu věci
- Je modifikován zákonem č. 258/2000 Sb. O ochraně veřejného zdraví, popř. zákonem o SZPI, o ČOI, Veterinárním zákonem atd.
- Pověření ke kontrole
- Zahájení kontroly
- Průběh kontroly: práva a povinnosti kontrolujících a kontrolovaných
- Ukončení kontroly
- Náležitosti protokolu

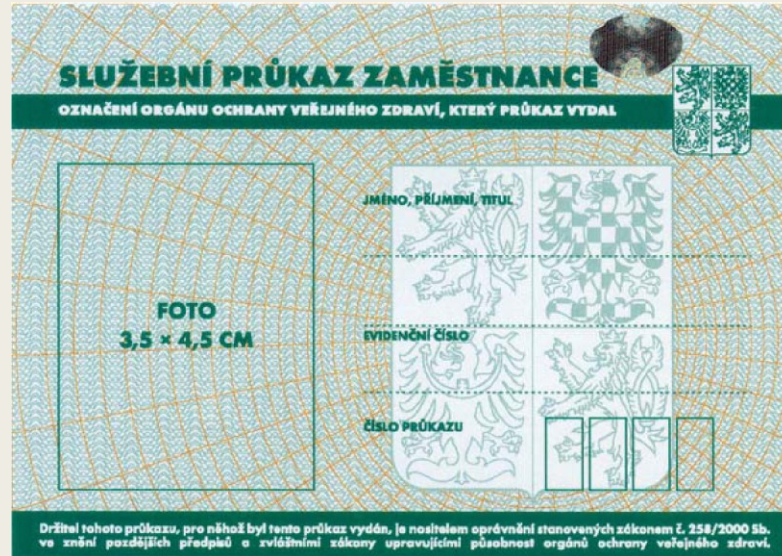

Státní zdravotní dozor

- Vykonávají krajské hygienické stanice podle kontrolních plánů, které určují priority činnosti na tomto úseku ochrany veřejného zdraví.
- Zahajuje se předložením služebního průkazu, při kontrole hluku, vibrací, neionizujícího záření a pískoviště venkovní hrací plochy pro děti prvním úkonem SZD
  - *Při kontrole ČOI je prvním kontrolním úkonem nákup, tato skutečnost musí být oznámena ihned, u e-shopu do 14 dnů*
- Při výkonu státního zdravotního dozoru orgány ochrany veřejného zdraví v rozsahu své působnosti dozírají, zda osoby plní povinnosti stanovené k ochraně veřejného zdraví
  - *přímo použitelnými předpisy Evropské unie*
  - *zákony, vyhláškami a nařízeními vlády*
  - *jinými závaznými opatřeními, která vydal OOVZ*

Vzor služebního průkazu (NV 138/2003 Sb.)

Státní zdravotní dozor

- Pracovníci SZD smějí vstupovat do obydlí fyzických osob k
  - *Zamezení šíření nákazy*
  - *Odvrácení zvýšeného výskytu přenašečů infekčních onemocnění a škodlivých nebo epidemiologicky významných členovců, hlodavců a dalších živočichů*
  - *zjištění ohniska nákazy*
  - *nařízení, provedení a kontrole protiepidemických opatření*
  - *zjištění zdroje hluku, vibrací a neionizujícího záření*

Oprávnění orgánů SZD

- Pozastavení výkonu činnosti, uvádění výrobku na trh, jeho distribuci a vystavování nebo stažení z oběhu
- Omezení nebo zákaz používání nejakostní pitné vody nebo teplé vody pokud byly porušeny povinnosti v ochraně veřejného zdraví
- Prověřování znalosti fyzických osob vykonávajících činnosti epidemiologicky závažné nutné k ochraně veřejného zdraví,
- Nařízení četnosti kontroly vody v bazénu
- Zákaz provozu pískoviště venkovní hrací plochy určené pro hry dětí
- Nařízení úpravy provozního řádu
  - *Vodovodu*
  - *zařízení pro výchovu a vzdělávání*
  - *V zařízení zdravotních a sociálních služeb*
  - *při výkonu činností epidemiologicky závažných*
  - *Při provozování zdrojů hluku a vibrací*
  - *při pracovních činnostech, při nichž provozní řád vyžadován (práce s azbestem, práce s neionizujícím zářením apod.)*

Oprávnění orgánů SZD

- zákaz použití látky, suroviny, polotovaru nebo potraviny určené k výrobě nebo přípravě pokrmu (tj. přerušování výroby a přípravy) na dobu potřebnou k provedení státního zdravotního dozoru
- Nařízení likvidace pokrmu, suroviny, polotovaru nebo potraviny, pokud není bezpečná pro lidské zdraví, kontrolovaná osoba musí prokázat, že likvidace proběhla
- možnost uložit povinnost určení a měření faktorů životních a pracovních podmínek ke zjištění, zda není ohroženo veřejné zdraví
- možnost uložit povinnost zpracování hodnocení zdravotních rizik osobě, jejíž činnost je nebo může být zdrojem zdravotního rizika
- okamžité uzavření provozovny od okamžiku zjištění porušení povinnosti, které může mít za následek ohrožení života nebo zdraví
- Možnost stanovení přísnějších nejvyšších přípustných hodnoty rizikových faktorů pracovních podmínek, pokud to je třeba s ohledem na ochranu zdraví
- Nařízení osobě vykonávající činnosti epidemiologicky závažné lékařské prohlídky a potřebná laboratorní a jiná vyšetření nutná k předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění,
- Nařízení povinností osobě, která vylučuje choroboplodné zárodky, s výjimkou léčení
  - *povinnost oznamování této skutečnosti lékaři*
  - *Zákaz činností*

Oprávnění orgánů SZD

- Orgán ochrany veřejného zdraví je oprávněn přizvat k účasti na výkonu státního zdravotního dozoru v zájmu dosažení jeho účelu zaměstnance zdravotního ústavu nebo Státního zdravotního ústavu; nebo jinou odborně způsobilou fyzickou osobu (např. znalce).
- Přizvané osoby mají povinnosti pracovníků SZD

Povinnosti pracovníků SZD

- Zajišťovat výkon státního dozoru v souladu s přímo použitelnými předpisy EU a právními předpisy ČR
- Zachovávat obchodní tajemství
- Zachovávat mlčenlivost o individuálních informacích. V nezbytném rozsahu smí individuální informace sděleny
  - *Osobě, jíž se údaje týkají*
  - *Osobám blízkým*
  - *Lékaři pro poskytování dalších zdravotních služeb*
  - *Zdravotní pojišťovně*
  - *Inspektorátu práce*
  - *Úřadu práce*
  - *Odboru sociálně-právní ochrany dětí*
  - *Veřejnému ochránci práv*
  - *Státnímu zástupci a předsedovi senátu soudu*
- Kontrolované osobě předat Protokol o kontrole

Povinnosti kontrolované osoby

- Strpět provedení SZD a poskytnout součinnost
  - *Vstup do objektu, odběr vzorků, výpis z dokumentů nebo pořizování jejich kopií, podání komentářů a vysvětlení*
- Neprodleně informovat příslušný orgán ochrany veřejného zdraví o odstranění zjištěné závady a spočívá-li závada ve skutečnosti, kterou lze měřit, předložit důkaz o dodržení povinnosti. Pro účely tohoto důkazu může osoba měření a laboratorní vyšetření provést jen prostřednictvím držitele autorizace nebo u držitele osvědčení o akreditaci.
- Na vyzvání se dostavit na OOVZ.

Práva kontrolované osoby

- Do 3 dnů od doručení protokolu o kontrole podat námitky, lhůta k jejich vypořádání vedoucím kontrolní skupiny jsou 3 dny, nadřízeným pracovníkem pak 30 dnů.
- Vypořádáním námitek nebo uplynutím lhůty pro jejich podání státní zdravotní dozor končí.
- Obdržet úhradu vstupného do objektu, jízdného v dopravním prostředku anebo ceny kontrolního vzorku, pokud o to kontrolovaná osoba požádá do 6 měsíců od provedení kontroly. Nárok na úhradu nevzniká, pokud bylo při kontrole zjištěno porušení povinností v ochraně veřejného zdraví.

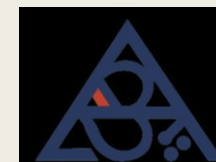
Protokol o kontrole musí obsahovat

- označení kontrolního orgánu a kontrolujícího,
- označení ustanovení právního předpisu vymezujícího pravomoc kontrolního orgánu k výkonu kontroly,
- označení přizvané osoby, včetně důvodu jejího přizvání,
- označení kontrolované osoby,
- označení předmětu kontroly,
- kontrolní úkon, jímž byla kontrola zahájena, a den, kdy byl tento kontrolní úkon proveden,
- poslední kontrolní úkon předcházející vyhotovení protokolu o kontrole a den, kdy byl tento kontrolní úkon proveden,
- kontrolní zjištění, obsahující zjištěný stav věci s uvedením nedostatků a označení právních předpisů, které byly porušeny, včetně uvedení podkladů, z kterých tato kontrolní zjištění vycházejí,
- poučení o možnosti podat proti kontrolním zjištěním uvedeným v protokolu o kontrole námítky s uvedením lhůty pro jejich podání a komu se podávají,
- datum vyhotovení,
- podpis kontrolujícího.

Autorizace

- postup zahájený na žádost fyzické osoby, na jehož základě se vydává osvědčení o tom, že osoba je způsobilá ve vymezeném rozsahu provádět
  - *odběr a vyšetření jakosti pitné vody a teplé vody*
  - *měření intenzit fyzikálních a chemických faktorů*
  - *Provádět biologické, mikrobiologické a parazitologické zkoušky*
  - *Provádět kontrolu dezinfekce a sterilizace*
  - *odběr a vyšetření zdravotní nezávadnosti pokrmů*
- Orgánem autorizace je MZ ČR
- Ve stanovených případech může být nahrazena akreditací (ČIA, o. p. s.)

Podmínky pro udělení autorizace

- Odborná úroveň žadatele
- Technické vybavení žadatele
- Dostatečný počet zaměstnanců pro zajištění správnosti postupů
- Neexistence finančních nebo jiných zájmů, které by mohly ovlivnit výsledek měření nebo stanovení
- Bezúhonnost

Zánik autorizace

- Uplynutím časové platnosti autorizace
- Smrtí fyzické osoby
- Vzdáním se osvědčení
- Odejmutím autorizace

Přestupky na úseku OVZ

- Přestupek: opomenutí povinnosti konat
- Nesplnění ohlašovací povinnosti
  - *např. oznámení činnosti stravovací služby, nepředložení provozního řádu ke schválení, neohlášení infekčního onemocnění, kterého je hlášení povinné, neohlášení výskytu látky nebo mikroorganismu v pitné vodě provozovatelem vodovodu pro veřejnou potřebu aj.*
- Neprovedení kontroly jakosti pitné vody nebo teplé vody
- Nesplnění informační povinnosti o výrobku nebo službě spotřebiteli, pokud je tak stanoveno předpisem nebo pokud výrobek nebo služba představuje riziko pro lidské zdraví
- Nedodržení hygienických limitů
- Nesplnění podmínek pro výkon činností, které jsou stanoveny zákonem a prováděcími právními předpisy
- Nezajištění dodržování provozních řádů
- Pokuty odstupňované v rozmezí 10 tis. Kč až 3 mil. Kč vybírá KHS a vymáhá Celní úřad nebo bloková pokuta do výše 1000 Kč.

Správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.)

- Osoba, které je uloženo nápravné opatření k odstranění závady nebo osoba, které je uloženo opatření k zamezení šíření infekčního onemocnění je účastníkem řízení.
- Účastníci řízení vystupují ve správním řízení rovnoprávně, aby mohl být poznán skutečný stav věci.
- Účastník řízení má právo
  - *Být informován o zahájení správního řízení a o úkonech správního řízení*
    - 10. den je uložena písemnost považována za doručenou, nejsou-li prokázány vážné překážky doručení
    - Doručení veřejnou vyhláškou, není-li známa funkční adresa
  - *Namítat podjatost*
  - *Navrhovat důkazy*
  - *Nahlížet do spisu (dokumentace, laboratorní zkoušky, výpovědi...)*
  - *Být zastupován*
  - *Podávat odvolání, lhůta k vyřízení je 90 dnů, v odůvodněných případech lze odejmout odkladný účinek odvolání*
- Správní řízení je službou veřejnosti, zákon proto ukládá zdvořilé jednání úředních osob i účastníků řízení, účastníci jsou však povinni poskytnout součinnost
  - *Pořádková pokuta až 50.000 Kč*
  - *Předvedení Policií ČR nebo jiným ozdrobjeným sborem*
- Jednání se vede písemnou korespondencí nebo ústně, o ústním jednání se pořizuje protokol podepsaný všemi účastníky jednání

Trestné činy v ochraně veřejného zdraví

- Trestní zákoník: ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 147), těžké ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 148).
  - *Kdo z nedbalosti způsobí (těžkou) újmu na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony.*
- Nedbalost:
  - a. *Pachatel věděl, že porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí, nebo*
  - b. *nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl.*
- Projev účinné lítosti zbavuje trestní odpovědnosti u vybraných trestných činů

Závěr

- Státní zdravotní dozor je prostředkem státu k ověřování plnění a k vymáhání povinností osob na úseku ochrany veřejného zdraví.
- Neplnění povinností osob v ochraně veřejného zdraví v rozsahu definovaném Zákonem o ochraně veřejného zdraví jsou přestupkem.
- V závažných případech může dojít k tomu, že neplnění povinností stanovených zákonem se stane příčinou újmy anebo vážné újmy na zdraví a životech osob.

